Voorwoord

U heeft van uw arts te horen gekregen dat er bij u blaaskanker is geconstateerd in de vorm van een **niet-spierinvasief** groeiende tumor waarvoor een behandeling met **blaas-spoelingen** nodig is.

Wij willen u graag zo goed mogelijk informeren over deze aandoening en over de behandeling die u daarvoor krijgt (in overleg met uw arts en uw oncologieverpleegkundige).
In deze informatiemap bieden wij u alle informatie gebundeld aan, afgestemd op uw persoonlijke situatie.

Het IJsselland Ziekenhuis werkt volgens de huidige richtlijnen en de nieuwste inzichten en procedures op het gebied van blaaskanker.

Het is belangrijk u te realiseren dat de situatie en het herstel voor iedereen anders kan zijn. Bespreek uw vragen daarom altijd met uw behandelend arts of met uw oncologieverpleegkundige.

Neem deze **Patiënten Informatiemap** mee bij al uw afspraken voor blaaskanker. Dan kunnen we uw mapje aanvullen met nieuwe informatie en heeft u uw vragen bij de hand.

Onze contactgegevens

Polikliniek Urologie: 010 – 258 5980

dhr. drs. R. Hoendervangers

mw. drs. T.C. de Oliveira Barbo

dhr. drs. B. Rikken

mw. drs. M.R. Sorel

mw. drs. M. Boute

Uw behandelend arts is: .....

ijsselland ziekenhuis

Urologisch oncologieverpleegkundigen

POLIKLINIEK (routenummer 42)

Wil Pool

Alice Setrosentono

Evelien Joling

De urologisch oncologieverpleegkundigen zijn dagelijks aanwezig op de polikliniek.

U kunt hen telefonisch bereiken:

- maandag t/m vrijdag
- tussen 9.00 en 15.00 uur
- bel **010 – 258 3643**

De oncologieverpleegkundige Urologie is bereikbaar via Beter Dichtbij. U ontvangt binnen 3 werkdagen antwoord op uw bericht. Gebruik Beter Dichtbij alleen voor niet-spoedeisende vragen of zaken.

ijssel land ziekenhuis

Het gespecialiseerde team dat de blaasspoelingen toedient, bestaat uit:

- Jeanne Vanhoutte
- Melanie Havelaar
- Evelien Joling

Met wie kunt u contact opnemen als u lichamelijke klachten heeft?

- Uw **uroloog** *(via de polikliniek Urologie)*
- De urologisch o**ncologieverpleegkundige** van de **polikliniek**
- Natuurlijk kunt u ook contact opnemen met de **polikliniek Urologie** en vragen naar de oncologieverpleegkundige.

  De contactgegevens vindt u op pagina 3.

- Buiten kantoortijden of in het weekend kunt u de **spoedeisende hulp** bellen: 010 – 258 51 25. Zij zullen contact opnemen met de dienstdoende uroloog.

Uw persoonlijke gegevens

Patiëntensticker

IJsselland Ziekenhuis
Prins Constantijnweg 2
2906 ZC Capelle aan den IJssel

Inhoudsopgave

Voorwoord en onze contactgegevens

1. Diagnose blaaskanker

- ✅ Wat is kanker?
- ✅ Wat is blaaskanker?
  - Groeiwijze
  - Oorzaken
  - Klachten
- ✅ Folder blaaskanker KWF
- ✅ Folder urologisch oncologieverpleegkundige
- ✅ Folder Lastmeter

2. Aanvullend onderzoek

- O Folder Cystoscopie
- O Folder TUR-blaas
- O Brief CT-onderzoek

*Folders aangegeven met **O** zitten **niet standaard** in uw mapje. Ze worden alleen verstrekt als de informatie voor u van toepassing is of als u er zélf naar vraagt.*

ijssel land ziekenhuis

3. Behandeling

- Behandeling van blaaskanker
- Wat zijn blaasspoelingen en wat doen ze?
- Soorten blaasspoelingen
- Hoe verloopt een blaasspoeling?
- Voorbereiding op de blaasspoeling
- De blaasspoeling procedure
- Bijwerkingen
- Spoeling specifieke informatie:
  - Mitomycine
  - BCG
- Seksualiteit tijdens blaasspoelingen

*Folders aangegeven met **O** zitten **niet standaard** in uw mapje.*
Ze worden alleen verstrekt als de informatie voor u van toepassing is of als u er zélf naar vraagt.

ijssel land ziekenhuis

4. Leefstijl

✅ Voeding en kanker

O Folder Voeding bij Kanker (KWF)

O Folder Stoppen met roken

5. Begeleiding en lotgenotencontact

✅ Begeleiding / (patiënten)organisaties

✅ Folder "Leven met blaas- of nierkanker"

O Folder Als kanker meer is dan je aankunt

O Folder Kanker... in gesprek met je arts

O Folder Verder leven met Kanker

O Folder De Vruchtenburg

O Folder De Boei

O Folder Medisch Maatschappelijk werk

✅ Aanbevolen websites

*Folders aangegeven met **O** zitten **niet standaard** in uw mapje. Ze worden alleen verstrekt als de informatie voor u van toepassing is of als u er zélf naar vraagt.*

6. Spoelschema en controle afspraken

✅ Poliklinische controle

O Spoelschema's Mitomycine

O Controleschema Mitomycine

O Spoelschema's BCG

O Controleschema BCG

O Spoelschema Immucothel

O Controleschema Immucothel

7. Ruimte voor aantekeningen

*Folders aangegeven met **O** zitten **niet standaard** in uw mapje.*
Ze worden alleen verstrekt als de informatie voor u van toepassing is of als u er zélf naar vraagt.

ijssel land ziekenhuis

1. Diagnose blaaskanker

Wat is kanker?

Kanker is een verzamelnaam voor meer dan honderd verschillende ziekten. Al deze soorten kanker hebben één gemeenschappelijk kenmerk: **een ongeremde deling van lichaamscellen.**

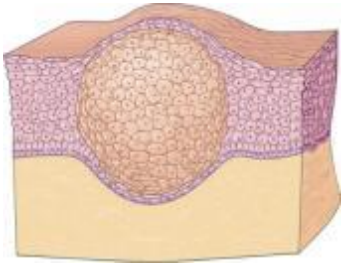
Het weefsel waaruit ons lichaam is opgebouwd, bestaat uit miljarden cellen. Iedere cel heeft een beperkte levensduur en moet dus steeds vervangen worden.
Dit gebeurt door celdeling.

De celdeling gaat als volgt:

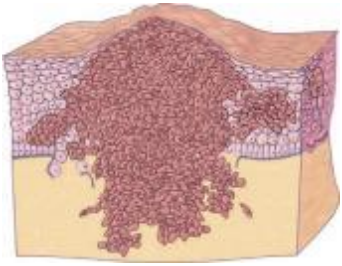
- Iedere cel heeft een kern, deze kern deelt zich in tweeën en er ontstaan twee cellen met ieder een eigen kern.
- Deze twee cellen delen zich weer en er ontstaan vier nieuwe cellen en dat gaat zo door.
- Op deze manier komen er evenveel nieuwe cellen bij als er oude cellen afsterven.

Wanneer er meer cellen bijkomen dan afsterven, ontstaat er wildgroei. De balans wordt verstoord en de cellen die teveel zijn, verdringen de normale cellen.

Er is dan sprake van een tumor of gezwel, deze kan goed- of kwaadaardig zijn.

Goedaardig gezwel

Kwaadaardig gezwel

Wat is blaaskanker?

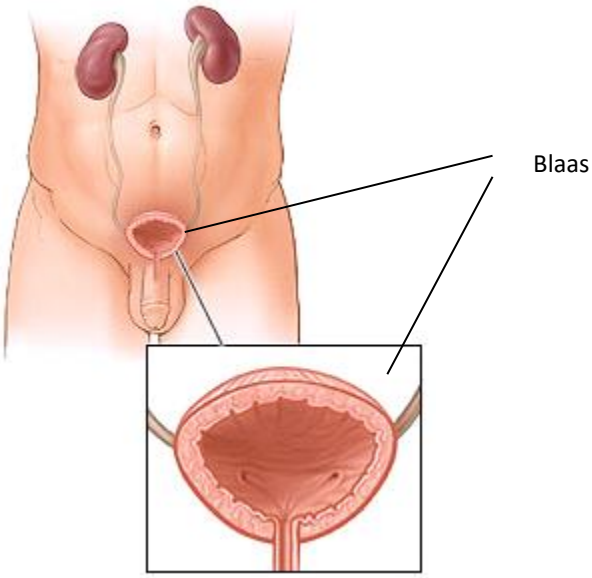
In Nederland wordt blaaskanker bij ongeveer 7.000 mensen per jaar vastgesteld.
Het is de vierde meest voorkomende tumor bij mannen en ook bij vrouwen staat blaaskanker in de top tien. De ziekte komt ongeveer drie keer zoveel voor bij mannen dan bij vrouwen. Blaaskanker wordt vooral bij mensen boven de 60 jaar vastgesteld.

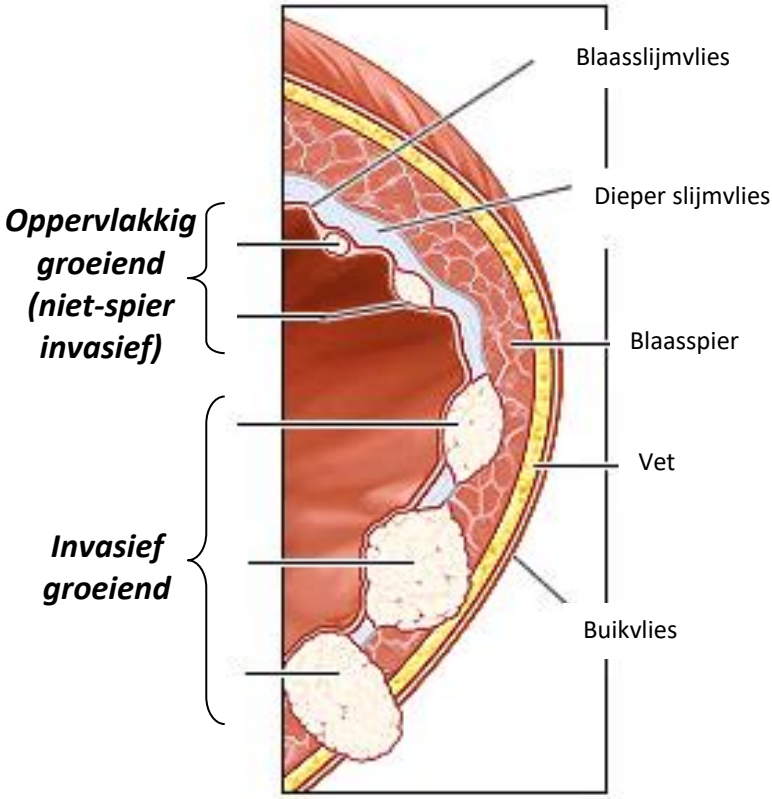
Blaastumoren zijn alle gezwellen die ontstaan in de blaaswand. Deze kunnen goedaardig (5%) of kwaadaardig (95%) zijn.

Blaaskanker ofwel kwaadaardige blaastumoren worden onderverdeeld in:

- **Oppervlakkig (niet-spierinvasief) groeiende blaastumoren**
  De tumor groeit oppervlakkig in het blaasslijmvlies, deze groeit dus **niet** in de blaasspier zelf. Deze oppervlakkig groeiende tumor wordt ook wel poliep genoemd.
  Dit is eigenlijk een verkeerde benaming omdat een poliep een goedaardige afwijking (dus geen kanker) kan suggereren.

Invasief groeiende blaastumoren
Deze tumor is doorgegroeid **in** de blaasspier of zelfs buiten de blaasspierwand, zoals in de vetlaag van de blaas of een ander orgaan dat in de buurt ligt.

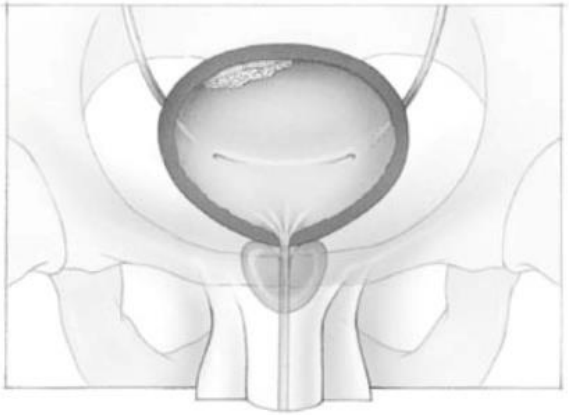

Blaasslijmvlies
Dieper slijmvlies
Oppervlakkig groeiend (niet-spier invasief)
Blaasspier
Vet
Invasief groeiend
Buikvlies

Groeiwijze

Een blaastumor groeit vrijwel altijd uit in de blaasholte. Bij onderzoek kunnen de volgende vormen worden onderscheiden:

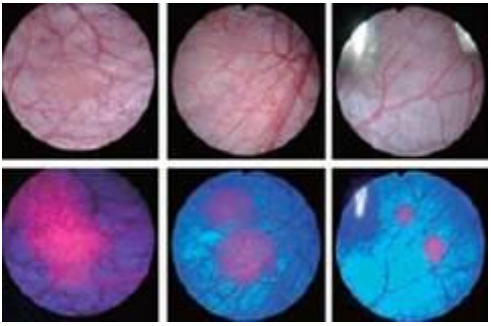
- Een vlakke, soms wat rode en hobbelige structuur die net boven het slijmweefsel uitkomt. Dit type noemen we *carcinoma in situ*.

Vlakke structuur

Deze tumor kan lastig zichtbaar zijn. Bij verdenking hiervan wordt een TUR-blaas met behulp van Hexvix en foto-dynamische diagnostiek uitgevoerd.

Deze afwijking zal, door het kijken met blauw licht, fluoresceren en hierdoor duidelijker zichtbaar zijn.

- Een druiventros- of bloemkoolvormig gezwelletje dat met een dun steeltje verbonden is aan de blaaswand.

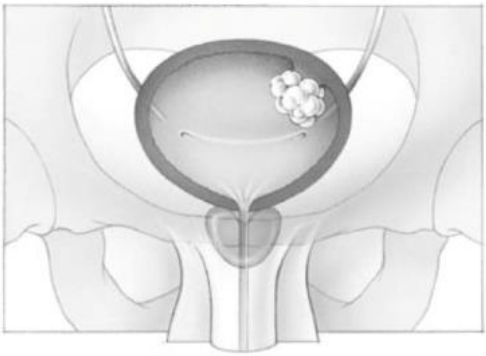
Druiventros- bloemkoolvormig

Vaak is dit het geval bij een niet spier-invasief, dus oppervlakkig groeiende tumor. Hierbij is een TUR-blaas met wit licht afdoende.

Na de ingreep zal een eerste chemo-blaasspoeling toegediend worden.
Deze spoeling wordt gegeven om de kans op het terugkeren van deze blaastumor te verkleinen of te voorkomen.

De niet-spier-invasieve tumoren hebben namelijk de neiging vaak terug te keren. Dit noemen we **recidief.** Bij een recidief moet u weer een operatie (TUR-blaas) ondergaan.

- Een solide (solide = vast, hecht, stevig) gezwel dat met een stevige, brede steel verbonden is aan de blaaswand/ spierwand van de blaas.

Solide gezwel

Dit is een spier-invasief groeiende tumor. Vaak is een TUR-blaas niet de definitieve operatie; hierna moet een blaasverwijdering volgen.

Een niet-spier-invasieve tumor kan zich ontwikkelen tot een spier-invasieve tumor. Dan volgt een behandeling in het Erasmus MC. Als dit bij u het geval is, krijgt u aparte informatie.

Deze map bevat alleen informatie over de behandeling van niet-spier-invasieve blaastumo

ijssel land ziekenhuis

Het weefsel, dat verkregen wordt door een TUR-blaas, wordt voor pathologisch onderzoek opgestuurd. De patholoog bepaalt vaak met verschillende speciale kleuringen hoe agressief en hoe diep de tumor in de blaasspier groeit.

Oorzaken

Over de oorzaken van blaaskanker is nog weinig bekend. Wel is een aantal factoren bekend waardoor sommige mensen een groter risico lopen om blaaskanker te krijgen:

Roken

De belangrijkste risicofactor is roken. Bij 30 tot 40% van de mensen met blaaskanker speelt roken een rol bij het ontstaan van hun blaaskanker. Rokers hebben ongeveer drie keer zoveel kans op blaaskanker als niet-rokers. Stoppen met roken verlaagt de kans op een recidief aanzienlijk.

Zo nodig kunt u verwezen worden naar de “Stoppen met Roken Polikliniek” van het IJsselland Ziekenhuis. Bespreek dit met uw behandelend uroloog of met de urologisch oncologieverpleegkundige.

Andere schadelijke stoffen

In sommige beroepen komen schadelijke stoffen voor die invloed kunnen hebben op het ontstaan van blaaskanker. U moet dan denken aan de volgende beroepen: schilders, personen die werkzaam zijn in de chemische industrie zoals textiel, kleurstoffen, plastic en rubber.

Schadelijke stoffen kunnen via het bloed en de nieren in de urine terecht komen. Deze stoffen krijgen in de blaas de kans om in te werken op de blaaswand waardoor deze geïrriteerd kan raken. Deze irritatie speelt waarschijnlijk een rol bij het ontstaan van blaaskanker.

Klachten

Blaaskanker geeft in het beginstadium vaak geen klachten. De eerste klacht is vaak **bloed plassen.** De plas is van het begin tot het eind rood en het plassen is niet pijnlijk. Soms kunt u ook bloedstolsels uitplassen.

Soms heeft u andere, minder typische klachten zoals pijn bij het plassen en/of vaker plassen.

ijsselland ziekenhuis

2. Aanvullend onderzoek

ijssel land ziekenhuis

3. Behandeling

Inhoudsopgave H3: De behandeling

3.1	De behandeling van blaaskanker	31
3.2	Wat zijn blaasspoelingen en wat doen ze?	33
3.3	Soorten blaasspoelingen	34
3.4	Hoe verloopt een blaasspoeling?	35
3.5	Welke voorbereidingen zijn nodig?	35
3.6	Hoe gaat de blaasspoeling in zijn werk?	37
3.7	Mogelijke bijwerkingen	39
3.8	Spoeling specifieke informatie	40
	3.8.1 Mitomycine	41
	3.8.2 BCG	45
	3.8.3 Immucothel	49
3.9	Seksualiteit tijdens blaasspoelingen	51

3.1
De behandeling van blaaskanker

Voordat de diagnose blaaskanker bij u werd vastgesteld, is er vaak al veel gebeurd.
Een periode van klachten en onzekerheden over wat de reden is van uw klachten.
Een bezoek bij de huisarts en uroloog gevolgd door onderzoeken en een operatie. Na dit alles een gesprek met de uroloog over de oorzaak van uw klachten, "de diagnose".

U heeft inmiddels de diagnose gekregen en er is besloten tot behandeling met speciale blaasspoelingen.

Met deze blaasspoelingen is het mogelijk om:

- De kans op **nieuwe blaastumoren** te verkleinen: u krijgt geen blaastumoren meer of het duurt langer voordat u een **recidief** krijgt, dus tot de tumor terug keert.
- Bij een nieuwe blaastumor ervoor te zorgen dat deze niet een **agressiever stadium** bereikt (we noemen dit: **progressie**).

Belangrijk hierbij is dat een tumor, die tot nu toe alleen het slijmvlies van de blaas aantastte, uiteindelijk niet een tumor wordt die ook de spierwand van de blaas aantast.

In deze patiënteninformatiemap geven wij u uitleg over de behandeling met blaasspoelingen: welk spoelmiddel, hoe vaak, mogelijke bijwerkingen, etc.
De oncologieverpleegkundige zal u hierover ook informeren.

3.2
Wat zijn blaasspoelingen en wat doen ze?

Na de TUR-blaas kan gestart worden met blaasspoelingen. Het is bekend dat blaaskanker bij meer dan 60 tot 70% van de mensen binnen een jaar kan terugkeren. Door blaasspoelingen wordt de kans op het terugkeren van blaastumoren zo klein mogelijk.

Hoe lang duurt de behandeling?
De duur van deze behandeling kan variëren van **een half jaar tot drie jaar**.

Hoe vaak moet u spoelen?
Tijdens deze periode varieert de frequentie van het spoelen: soms vaker, soms minder vaak. Om vast te stellen hoe vaak gespoeld moet worden, worden **spoelschema's** gebruikt. Uit Europees wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat deze schema's een positief effect hebben.

Hoe het spoelschema er uit ziet, hangt af van het middel waarmee wordt gespoeld.

3.3
Soorten blaasspoelingen

Er zijn twee soorten blaasspoelingen die verschillend werken:

- **Chemotherapie**: doodt cellen en remt de celdeling (cytostaticum).
- **Immunotherapie**: stimuleert de afweerreactie van het lichaam tegen de kankercellen (immunotherapeuticum).

De keuze van het middel is afhankelijk van:

- het type tumor,
- het aantal tumoren, en
- hoe agressief de tumor is.

Uw uroloog gebruikt tabellen waarmee hij de kans berekent op een recidief of op progressie (zie pag. 31 voor de uitleg van deze begrippen).

3.4
Hoe verloopt een blaasspoeling?

Blaasspoelingen worden op de polikliniek Urologie (volg routenummer 42) toegediend in een speciaal daarvoor ingerichte ruimte.
De blaasspoelingen worden door een vast team verpleegkundigen toegediend. Zij zijn hier speciaal voor opgeleid.

3.5
Welke voorbereidingen zijn nodig?

Het is belangrijk dat u de laatste paar uren vóór de blaasspoeling weinig drinkt.

Als u 's ochtends de blaasspoeling heeft, mag u gerust bij uw ontbijt een kopje thee, koffie of melk drinken.

Weinig drinken vóór de blaasspoeling is belangrijk omdat:

- U dan minder urine produceert en zo wordt voorkomen dat u te vroeg moet plassen;
- De blaasspoeling dan zo min mogelijk wordt verdund met urine en de spoeling zo beter zijn werk kan doen.

Let op!

Een blaasspoeling kan niet doorgaan als:

- U het gevoel heeft dat u een blaasontsteking heeft (vaak kleine beetjes plassen waarbij het plassen pijnlijk is);
- U nog/weer veel bloed in uw plas heeft. Bloed in de plas na een TUR-blaas is gebruikelijk, vaak is de urine dan lichtroze van kleur. Maar als dit zo blijft, moet u contact opnemen met het ziekenhuis.

Heeft u bovenstaande klachten?
Neem dan contact op met de polikliniek Urologie of met de urologisch oncologieverpleegkundige.
De contactgegevens vindt u op pag. 2 en 3.

3.6
Hoe gaat de blaasspoeling in zijn werk?

Vóór iedere blaasspoeling wordt u gevraagd of u klachten heeft en hoe u de vorige blaasspoeling heeft verdragen.

De blaasspoeling wordt met behulp van een katheter in de blaas gebracht. Rondom deze procedure zal de verpleegkundige altijd een schort en handschoenen dragen, dit voor haar eigen bescherming.

- U ontkleedt uw onderlichaam en neemt plaats op het bed.
- De penis of schaamlippen wordt/worden eerst met natte wattenbollen gereinigd.
- Hierna zal de verpleegkundige een katheter in de blaas inbrengen.
- De urine wordt opgevangen en onderzocht.
- Als de blaas leeg is, spuit de verpleegkundige de blaasspoeling via de katheter in de blaas.
- Hierna wordt de katheter verwijderd en mag u zich weer aankleden.
- U hoeft niet op bed te blijven liggen, het is zelfs beter om te bewegen of te zitten.

Na het toedienen van de blaasspoeling mag u naar huis. Lees goed de toiletinstructies die u thuis moet volgen, verderop in deze informatiemap.

Het is de bedoeling dat het blaasspoelmiddel een bepaalde tijd in uw blaas blijft zitten.

Hoe lang het blaasspoelmiddel in uw blaas moet blijven, is afhankelijk van welk middel u krijgt.
Zie hiervoor paragraaf 3.8: Spoeling specifieke informatie.

Wanneer de afgesproken periode voorbij is, plast u de blaasspoeling op het toilet **zittend** uit.
Meer instructies vindt u in paragraaf 3.8: Spoeling specifieke informatie.

3.7 Mogelijke bijwerkingen

De meeste patiënten verdragen de blaasspoelingen zonder problemen. Als er toch bijwerkingen optreden, zijn deze vaak de dag na de blaasspoeling weer verdwenen.

De volgende klachten komen regelmatig voor op de dag van de blaasspoeling én de dag erna:

- Verschijnselen die op een blaasontsteking lijken, zoals vaker plassen en pijn of een branderig gevoel in de blaas en de plasbuis voelen;
- Vaker aandrang voelen en/of moeite hebben om de plas op te houden;
- Bloed of weefseldeeltjes bij de urine hebben.

Extra drinken na de blaasspoeling kan de klachten doen verminderen. Eventueel kunt u ook paracetamol innemen.

Houden de klachten langer aan dan 2 dagen?
Dan moet u contact opnemen met de oncologieverpleegkundige of de uroloog. De contactgegevens vindt u op pag. 2 en 3.

3.8

Spoeling specifieke informatie

In de digitale versie van deze informatiemap vindt u op deze pagina een directe hyperlink naar een animatie over blaasspoeling.
Bekijk de animatie, klik op de knop:

Blaasspoeling Mitomycine (MMC)
Bij 3.8.1

Blaasspoeling BCG
Bij 3.8.2

Ga naar www.yslfolder.nl en zoek op ‘blaasspoelingen bij blaaskanker’ (code URO.019).
Open de folder en ga naar pagina 40.

3.9 Seksualiteit tijdens blaasspoelingen

Kanker kan invloed hebben op uw seksuele gevoelens. Bij seksualiteit denken we aan plezier en ontspanning, terwijl kanker het tegenovergestelde beeld oproept.
Dit zal zeker in de beginperiode zo zijn omdat u dan vaak veel andere dingen aan uw hoofd heeft. Na verloop van tijd zal seksualiteit weer een rol gaan spelen in uw leven.

In de periode dat u behandeld wordt met blaasspoelingen, moet u een aantal zaken in acht te nemen om uw partner te beschermen. Daarom adviseren we u tijdens seksuele activiteit een condoom te gebruiken.

Waarom u een condoom moet gebruiken en gedurende welke periode is afhankelijk van welke blaasspoeling u krijgt:

Mitomycine

- Uw partner moet tegen eventuele schadelijke effecten van het chemotherapeuticum beschermd worden;
- Gebruik een condoom gedurende twee dagen na iedere spoeling!

BCG

- Uw partner moet beschermd worden tegen besmetting met het tuberculosebacteriën die in de BCG spoeling zit;
- Gebruik een condoom gedurende één week na iedere spoeling!

ijsselland ziekenhuis

4.
Leefstijl

Voeding en kanker

Een goede voedingstoestand - en met name een stabiel lichaamsgewicht - vergroot de kans dat u de behandeling goed doorstaat en ervan herstelt.
Bovendien houdt een goede voedingstoestand uw weerstand op peil. Daarom is het verstandig om bij uzelf na te gaan of u goed eet.

Aan uw gewicht kunt u zien of uw voeding voldoende calorieën levert. Door uzelf regelmatig te wegen, bijvoorbeeld één keer per week, kunt u bijhouden of u afvalt.

SNAQ
(Short Nutritional Assessment Questionnaire)

De SNAQ is een hulpmiddel om snel en eenvoudig een (risico op een) slechtere voedingstoestand op te sporen.

De SNAQ-vragenlijst vindt u op de volgende pagina.

- Als u 3 punten heeft of wanneer u vragen heeft, is dat een reden om met uw arts of oncologieverpleegkundige over uw voeding te gaan praten. Voor een persoonlijk advies kunnen zij u in contact brengen met een diëtist.
- Als u 2 punten heeft, kijk dan in de KWF-brochure *Voeding bij kanker* bij *Gewichtsverlies - Adviezen*.
  Deze brochure kunt u aan de oncologieverpleegkundige vragen.

ijssel land ziekenhuis

SNAQ

Bent u onbedoeld afgevallen? Meer dan 6 kg in de laatste 6 maanden Meer dan 3 kg in de afgelopen maand	● ● ● ● ●
Had u afgelopen maand een verminderde eetlust?	●
Heeft u de afgelopen maand drinkvoeding of sondevoeding gebruikt?	●

●	geen actie
● ●	2 x per dag een tussenmaaltijd
● ● ●	2 x per dag een tussenmaaltijd en behandeling via een diëtist

Het is aan te raden om deze test regelmatig te doen. Uw situatie kan immers wijzigen.
De uitkomst van deze test kunt u bespreken met uw urologisch oncologieverpleegkundige.

Praat met uw arts of met de urologisch oncologieverpleegkundige over uw voeding, met name als u in korte tijd bent afgevallen. Dit is meer dan drie kilo binnen een maand of zes kilo binnen een half jaar. Overleg met hen wanneer u moeite heeft voldoende te drinken of wanneer het u niet meer lukt voldoende voeding binnen te krijgen.

Om uw gewicht en conditie op peil te houden, gaat het er om:

- voldoende energie
- voldoende eiwitten
- voldoende vocht en
- voldoende vitamines en mineralen

binnen te krijgen. Bij de keuze van uw voeding adviseren wij u op de schijf van vijf te letten. Voor een persoonlijk advies kunt u verwezen worden naar een diëtist.

ijssel land ziekenhuis

Dagelijks hebben mensen met kanker ten minste nodig:

Brood	3-4 sneden
Kaas	2 plakken of 40 gram
Vleeswaren, beleg	2 plakken of 30 gram
Melk (producten)	3 bekers/schaaltjes
Fruit	2 porties
Vlees, vis, gevogelte, ei, vegetarische vervangers	100 gram
Aardappelen, pasta, rijst, peulvruchten	3 stuks/opscheplepels
Groenten	3 opscheplepels
Boter, margarine, halvarine, olie	30 gram of 30 ml
Vocht	Minimaal 1½ liter (65 jaar of ouder: 1,7 liter)

Brood: alle soorten brood, maar ook: (volkoren)beschuit, knäckebröd, crackers, rijstwafels, ontbijtbiscuits, graanproducten (zoals muesli en cornflakes), grove papsoorten (zoals havermout en brinta) en drinkontbijt op basis van yoghurt, melk of sap.

Melk en melkproducten: alle soorten melk, maar ook: ijs, milkshake, vla, pudding, pap, kwark, yoghurt, sojaproducten en toetjes.

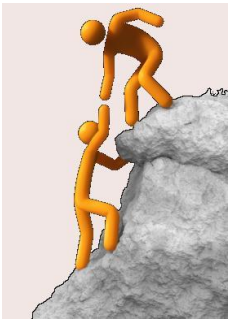

Er zijn diverse folders over voeding bij kanker beschikbaar. U kunt hiernaar vragen bij uw urologisch oncologieverpleegkundige.

5.
Begeleiding en lotgenotencontact

Begeleiding

Kanker zet uw wereld op z'n kop. Leven met kanker is niet vanzelfsprekend. Dit geldt voor de periode dat er onderzoeken plaatsvinden, het moment dat u te horen krijgt dat u kanker heeft en de periode dat u wordt behandeld. Niet alleen u maar ook uw partner, kinderen, familieleden en vrienden krijgen veel te verwerken.

Van kanker kunt u lichamelijke klachten hebben waarvoor u de tijd moet nemen om op te knappen. Maar ook emotioneel heeft u veel te verwerken.
U kunt te maken krijgen met angst voor de behandeling en de gevolgen daarvan en met onzekerheid over het resultaat en uw toekomst. Verder krijgt u te maken met uw eigen emoties, deze kunnen veranderen en het kan voorkomen dat u uzelf hierin niet meer herkent. Emoties als boosheid, paniek, wanhoop, angst of machteloosheid horen er allemaal bij in de periode dat u probeert alles een plek te geven.

Er bestaat geen pasklaar antwoord op de vraag hoe u het beste met kanker kunt leven. Iedereen is anders en elke situatie is anders. De een heeft veel behoefte om te praten over wat hem overkomt en wat er in hem omgaat. De ander houdt dit liever voor zich omdat hij gewend is de dingen zelf uit te zoeken.
Of omdat hij misschien bang is er iemand anders mee te belasten.

Realiseert u zich dat iedereen in deze fase ongerust is; ook uw partner, familie en/of vrienden. Als niemand de eerste stap zet, bestaat het risico dat iedereen met de beste bedoelingen langs elkaar heen leeft.
U bespreekt met elkaar bepaalde zaken niet om elkaar niet extra te belasten of omdat u uw gevoelens moeilijk een plek kan geven.
Dat is jammer, want juist in een moeilijke periode kan het een bevrijding zijn om uw partner of iemand anders, die belangrijk voor u is, deelgenoot te maken van uw gevoelens. U kunt elkaar daardoor waarschijnlijk beter tot steun zijn.

Organisaties

KWF (Koningin Wilhelmina Fonds)
KWF Kankerbestrijding zet zich in voor een goede begeleiding van kankerpatiënten en hun naasten. Samen met zorgverleners in ziekenhuizen en vrijwilligers bij patiëntenorganisaties worden speciale begeleidingsprogramma's ontwikkeld.
Verdere informatie hierover kunt u vinden via:

- www.kanker.nl/blaaskanker
- KWF kanker infolijn
  0800 - 0226622 (gratis)
  ma t/m vr 12.00 – 17.00 uur

'Leven met blaas- of nierkanker'
Patiëntenorganisatie voor mensen met blaaskanker en hun naasten: lotgenoten-contact, informatie, belangenbehartiging.

- www.blaasofnierkanker.nl
- lotgenoten telefoon: 088 – 002 97 36
- lotgenotencontact@blaasofnierkanker.nl

Inloophuis De IJssel
Het inloophuis biedt ondersteuning voor (ex)patiënten, mantelzorgers, naasten en nabestaanden.

- De Linie 1E
  2905 AX Capelle a/d IJssel
  010 – 737 00 69
- Lage Vijver 2
  2923 TP Krimpen a/d IJssel
  06 – 46 49 66 18

www.inloophuisdeijssel.nl
info@inloophuisdeijssel.nl

De Vruchtenburg
Centrum voor ondersteuning van mensen met kanker en hun naasten.
De Vruchtenburg ondersteunt en vult aan met haar aanbod naast de reguliere medische zorg.

- Tel.nr. 010 – 4504071
- Website De Vruchtenburg (Forta Groep)
- secretariaat@forta.nl

De Boei

De Boei is een ontmoetingscentrum voor mensen met kanker en hun naasten, georganiseerd door de Stichting Inloophuis Rotterdam.

- Weimansweg 70 – 72
  3075 MP Rotterdam
  Tel.nr. 010 – 215 28 55
  www.inloophuisdeboei.nl

De oncologieverpleegkundige heeft folders van organisaties die begeleiding en ondersteuning bieden aan mensen met kanker.
Vraag hier gerust naar als u interesse heeft.

Aanbevolen websites

www.blaasofnierkanker.nl
Patiëntenorganisatie die lotgenotencontact biedt, voorlichting geeft en de belangen behartigt van mannen met prostaatkanker en hun naasten.

www.kanker.nl/blaaskanker
Op deze website vindt u betrouwbare medische informatie en (patiënten)organisaties en kunt u contact leggen met ervaringsdeskundigen.

www.kwf.nl
Website van KWF Kankerbestrijding.

http://kanker-actueel.nl
Website van (ex-)kankerpatiënten.

http://pijnbijkanker.nl
Deze website is bedoeld voor patiënten die pijn hebben als gevolg van de ziekte of de behandeling. Maar ook voor familie, vrienden of andere dierbaren die in het proces betrokken zijn.

6.
Controle afspraken

Poliklinische controle

Gedurende de periode dat u met blaasspoelingen wordt behandeld, wordt u ook door de uroloog gecontroleerd.
Er moet namelijk gecontroleerd worden wat het effect is van de blaasspoelingen op de blaas; dus of u niet desondanks toch nog een recidief tumor krijgt.

Tijdens uw poliklinische controles zal regelmatig een blaasonderzoek (cystoscopie) uitgevoerd worden door uw eigen uroloog.

Hoe vaak u een controle krijgt, is afhankelijk van de blaastumor die u in eerste instantie heeft gehad.
Op uw “Spoelschemakaart” en op uw “Controleschemakaart” hierachter kunt u zien hoe vaak en wanneer een cystoscopie zal worden afgesproken.

<u>Belangrijk</u>:
In de periode dat u onder controle bent bij de uroloog, maar ook na deze periode, blijft bloed plassen een alarmsignaal.

Bloed plassen betekent altijd dat u direct een afspraak moet maken bij de uroloog!

Neem daarvoor contact op met de urologisch oncologieverpleegkundige. Zij kan zorgen voor een afspraak bij de uroloog op korte termijn.

7.
Ruimte voor aantekeningen

Ruimte voor aantekeningen

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ruimte voor aantekeningen

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ruimte voor aantekeningen

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....